

**HOTĂRÂREA nr. 425
Din 05.11.2018**

Dosar nr: 467/2018

Petiția nr: 15608/21.06.2018

Petent:

Reclamat:

Obiect: discriminarea petentei pe criteriu de sex

I. Numele, domiciliul și sediul părților

1. Numele și domiciliul procedural al petentei

....., domiciliată în

2. Numele și domiciliul procedural al reclamatului

....., domiciliat în

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta, funcționar public cu statut special-ofițer specialist, reclamă discriminarea de către partea reclamată, în calitate de șef al serviciului unde își desfășura petenta activitatea. Ca urmare a petiției formulate, înregistrată sub nr. 2770/17.04.2014, s-a format dosarul nr. 262/2018. Urmare instrumentării dosarului a fost emisă hotărârea Colegiului director nr. 560/08.10.2014. Prin hotărârea Consiliului s-a admis excepția tardivității, excepție invocată de către partea reclamată.

4. Petenta a atacat în instanță hotărârea nr. 560/2014, fiind format dosarul nr. 768/33/2015, pe rolul Curții de Apel Cluj – Secția Contencios administrativ și fiscal. Prin hotărârea nr. 19/2015/18.11.2015 instanța respinge acțiunea formulată și precizată de reclamanta

5. Urmare recursului formulat împotriva hotărârii Curții de Apel Cluj – Secția Contencios administrativ și fiscal, dosarul este înaintat Înaltei Curți de Casație și Justiție. Prin Decizia nr. 2457/12.06.2018 este admis recursul declarat de împotriva sentinței nr. 19 din 18 noiembrie 2015 a Curții de Apel Cluj – Secția a III-a Contencios Administrativ și Fiscal. Casează sentința recurată și, rejudecând cauza, admite acțiunea formulată de reclamanta în contradictoriu cu Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Anulează hotărârea nr.560 din 08.10.2014 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Obligă Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării la soluționarea sesizării formulate de petenta la data de 17.04.2014.

6. Astfel, prin adresa de înaintare nr. 15608/21.06.2018 a Direcției Juridice din cadrul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării a fost format dosarul nr. 467/2018, urmând a fi analizat fondul petiției înregistrate sub nr. 2770/17.04.2018.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

7. Petenta arată că a fost discriminată pe criteriu de sex în activitatea pe care a desfășurat-o în calitate de funcționar public cu statut special, ofițer specialist-consilier

juridic, în cadrul Serviciului public comunitar pentru eliberarea și evidența pașapoartelor simple.

8. Petenta arată că a contestat evaluarea activității sale, desfășurată în anul 2013, până la data transferului la solicitarea sa, existând un dosar pe rolul Tribunalului Sălaj.

9. La data de 16.04.2014 petenta a intrat în posesia actelor care au stat la baza evaluării activității sale drept pentru care a depus prezenta petiție.

10. Petenta arată că aveau loc ședințe cu privire la activitatea serviciului în care își desfășura activitatea, fiind discutate problemele cu care se confruntau angajații.

11. Se mai arată că petenta nu avea posibilitatea să își exprime un punct de vedere cu privire la activitatea sa de consilier juridic, respectiv aplicarea legilor și a actelor normative aplicabile în domeniul său de activitate întrucât partea reclamată le considera un afront la adresa sa.

12. În procesele verbale nu s-ar fi consemnat cele discutate în ședință și nici nu s-ar fi ținut cont de argumentele petentei, motiv pentru care aceasta a refuzat semnarea unora dintre ele, precizând și motivul refuzului. Au existat multe procese verbale însă numai acele procese verbale nu au fost depuse de către partea reclamată deși petenta le-a solicitat în mod repetat.

13. În dovedirea activității sale, petenta a depus o serie de rapoarte, care i-au fost refuzate la înregistrare, nefiind trimise conducerii Ministerului Afacerilor Interne.

14. Având în vedere că au existat mai multe opinii contradictorii (diferende de ordin juridic) între petentă (care avea calitatea de consilier juridic) și partea reclamată (care nu avea această calitate), ar fi existat obligația legală de a trimite aceste înscrisuri către Direcția Generală de Pașapoarte și mai apoi Direcției Generale Juridice din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

15. Petenta arată că partea reclamată a ignorat solicitările sale, acesta nesuportând să primească îndrumări de ordin juridic de la o femeie, petenta considerându-se discriminată pe criteriu de sex.

16. În situația în care există diferende juridice între consilierii juridici și superiorii lor, acestea trebuia să se solicite un aviz din partea Direcției Generale Juridice din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

17. Petenta arată că au existat o serie de nereguli cu privire la procesele verbale nr. 24905/05.08.2013, respectiv 24180/04.03.2013.

18. Referitor la ședința din data de 01.03.2013, punctul de vedere al petentei nu a fost consemnat, motiv pentru care petenta a refuzat să îl semneze.

19. Înaintea redactării Temei cu privire la limitările instituite cu privire la exercitarea dreptului la liberă circulație, petenta l-a întrebat pe reclamat (în calitatea sa de șef serviciu) ce puncte dorește să fie atinse, acesta afirmând că lasă aceste aspecte la latitudinea petentei, urmând ca materialul să fie dezbătut de către cei doi înainte de ședință, lucru care nu s-a întâmplat.

20. În ședință a aflat că materialul întocmit nu este bun iar activitatea desfășurată în cadrul serviciului de către petentă, este una precară. Materialul respectiv a fost înregistrat abia la data de 08.04.2014, deși fusese redactat în luna ianuarie.

Sușinerile părții reclamate

21. Prin punctul de vedere formulat, înregistrat sub nr. 4137/17.06.2014, arată faptul că își desfășoară activitatea în cadrul serviciului, fiind șef al acestei structuri din anul 2005 având printre atribuții organizarea, conducerea și coordonarea activității

personalului din subordine, conducerea întregii activități a serviciului și conducerea activității de apreciere a personalului din subordine.

22. Petenta a fost încadrată în serviciul pe care îl conduce în perioada 15.12.2006-28.06.2013, petenta asigurând consultanță, formulează opinii și avivează diferite lucrări cu privire la diferite aspecte de legalitate.

23. Opinia petentei este consultativă, activitatea desfășurată de către consilierul juridic fiind una de mijloace și nu una de rezultat, sens în care este de apreciat faptul că nu există elemente de discriminare pe bază de sex ori de altă natură, atâta timp cât punctul său de vedere este exprimat ca atare.

24. Conducerea serviciului analizează situația supusă atenției având obligație de a lua în considerare și alte puncte de vedere emise de către alți specialiști, prin asumarea răspunderii personale asupra oportunității și utilizarea acestora în activitate.

25. Spre a exemplifica nediscriminarea petentei arată faptul că situația sesizată de către acesta privind necesitatea împuternicirii șefului SPCEEPS în materia semnării unor adeverințe (urmată de emiterea unui ordin de prefect în acest sens) respectiv nota nr. 24092/08.03.2013 privind activitatea unor aspecte ce țin de linia de secretariat, document util, prelucrat cu cadrele serviciului.

26. Referitor la documentele la care face referire petenta (nota de interpretare a unor prevederi legale, privind forma și modul de promovare și transmitere a documentelor adresate conducerii MAI, respectiv tema privind limitările instituite cu privire la exercitarea dreptului la libera circulație) acestea au fost întocmite de petentă fie nesolicitat și cu un conținut care nu aduce nici un element nou în aplicarea prevederilor legale (primul document) iar al doilea document a fost excesiv elaborat fără a respecta precizările făcute de conducerea serviciului (pe înțelesul tuturor cadrelor din serviciu și în conformitate cu macheta existentă în format electronic). Aceste documente doar relevă activitatea consilierului juridic al serviciului.

27. Referitor la nota raport nr. 24180/04.03.2013 și nota raport nr. 24296/08.04.2013, acestea au fost întocmite de către petentă ca justificare a unor greșeli a petentei cu ocazia desfășurării activității pe linie de ghișeu respectiv ca justificare a imposibilității aplicării unor dispoziții a șefului de serviciu de către consilierul juridic.

28. Documentele au fost întocmite ca urmare a solicitării părții reclamate fiind o formă de exercitare a dreptului petentei la liberă opinie și exprimare și nu o îngrădire a acestui drept.

29. Partea reclamată arată că obținerea calificativului "admis" de către petentă la interviul pentru ocuparea actualului loc de muncă, a condus la anumite comportamente susceptibile a fi catalogate ca un comportament dezaptativ la locul de muncă, solicitându-se pe cale ierarhică efectuarea demersurilor specifice de evaluare psihologică (evaluare aprobată dar neefectuată până la data încetării raporturilor de serviciu ale acesteia în cadrul M.A.I.).

30. Partea reclamată arată faptul că nu era obligat să transmită documentele emise de către consilierul juridic în vederea obținerii unui aviz din partea Direcției Generale Juridice a M.A.I.

31. În calitate de șef al petentei, partea reclamată, a propus aprobarea unor concedii de odihnă sau suplimentar de odihnă ca umare a solicitărilor petentei, în detrimentul altor colegi, pentru a-i da acesteia posibilitatea pregătirii pentru examenele de admitere în magistratură.

32. La nivelul M.A.I. a fost aprobat Planul de măsuri nr. 244376/19.02.2013 privind prevenirea și combaterea actelor de hărțuire ori discriminare pe criterii sexuale,

document despre care petenta a luat cunoștință însă nu a sesizat nici un act de discriminare.

33. Aspectele sesizate în petiție abia la data de 17.04.2014, nu au fost aduse la cunoștința conducerii ori pe cale ierarhică structurilor superioare.

34. Pentru acest motiv partea reclamată invocă excepția tardivității fiind depășit termenul de un an prevăzut de art. 20 alin. 1 din OG 137/2000. Se precizează faptul că toate aspectele semnalate au fost cunoscute de către petentă la data materializării acestora chiar dacă acesta a refuzat semnarea unora dintre ele, a participat la ședințe și a avut cunoștință despre cele discutate cu acele ocazii.

35. Se solicită respingerea petiției, apreciind faptul că demersul petentei are drept singur scop, respectiv obținerea unui avantaj probator în cadrul acțiunilor intentate în contencios administrativ prin care a contestat evaluarea sa profesională în perioada decembrie 2012-iunie 2013.

IV. Motivele de fapt și de drept

36. Prin hotărârea nr. 560/08.10.2014 Colegiul director s-a raportat aspectele sesizate până la data de 04.03.2013 (refuz al înregistrării unor documente) motiv pentru care s-a apreciat faptul că depunerea petiției la data de 14.04.2014 excede termenului de un an prevăzut de art. 20 alin. 1 din OG r. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

37. Prin decizia nr. 2457/12.06.2018, Înalta Curte de Casație și Justiție arată faptul că instanța de fond în mod greșit a respins acțiunea reclamatei.

38. **Înalta Curte constată că probatoriul administrat demonstrează realitatea susținerilor recurente în sensul sesizării CNCD în termenul prevăzut de lege. Astfel, se observă faptul că în dovedirea susținerilor din cuprinsul plângerii adresate CNCD, petentă a depus în copie mai multe înscrisuri, printre care Raportul agentului nr. 24215 din 18.03.2013 și Procesul - verbal nr. 18 din 30.04.2013, înscrisuri ce se află la filele 22 - 25 din dosarul de recurs, în raport de care petentă a invocat săvârșirea unor fapte de discriminare la datele de 18.03.2013 și 30.04.2013.**

39. **Din întregul material probator administrat în cursul judecății rezultă că petenta a invocat existența unei fapte de discriminare în formă continuată, astfel încât, în prezenta cauză dedusă judecății, termenul de un an de zile în care petentă avea posibilitatea de a sesiza Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării curge de la data săvârșirii ultimului act de discriminare - în speță 30.04.2013, data întocmirii procesului-verbal nr. 18, dată în raport de care nu s-a împlinit termenul de prescripție de 1 an de la dată sesizării.**

40. **Se poate constata, de asemenea, că sesizarea adresată CNCD la data de 17.04.2014 este formulată în termenul prevăzut de art.20 alin.(I) din O.G. nr.137/2000 și în raport de data întocmirii procesului-verbal nr.24215 din 18.03.2013.**

41. **Prin urmare, înalta Curte constată că susținerile și criticile recurente sunt întemeiate, iar instanța de fond a pronunțat o hotărâre nelegală, pe care o va casa, urmând a admite acțiunea formulată de reclamantaîn contradictoriu cu Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, cu consecința anulării hotărârii CNCD nr.560 din 08.10.2014 și obligării intimatului-pârât la soluționarea pe fond a sesizării formulate de petentă la data de 17.04.2014.**

42. Luând act de cele dispuse de către Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizia nr. 2457 pronunțată în dosarul nr. 768/33/2015*, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării urmează a analiza fondul petiției nr.

2770/17.04.2018.

43. Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) a fost sesizat de către petentă cu privire la un tratament discriminatoriu din partea șefului serviciului în care își desfășura activitatea, fiind invocat criteriul de sex, partea reclamată neacceptând îndrumări din punct de vedere juridic de la petentă, întrucât aceasta este femeie.

44. În drept, sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de către petentă ar constitui un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

45. Același raționament este aplicabil și în cazul discriminării indirecte, prevăzută în art. 2 alin.3 din O.G. nr. 137/2000, cu precizarea că raportul de cauzalitate nu este direct. În situația discriminării indirecte, ne plasăm în câmpul de aplicare al unui criteriu aparent neutru, la prima vedere, ceea ce scoate din discuție un raport de cauzalitate direct, însă în fapt se produce un dezavantaj față de o persoană sau față de un grup de persoane în raport cu o caracteristică sau un criteriu de discriminare interzis.

46. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

47. În prezenta speță, petenta reclamă faptul că partea reclamată i-a îngrădit libertatea de exprimare și libertatea de opinie fiind invocat criteriul sex.

48. Colegiul director reține faptul că petenta a avut calitatea de consilier juridic-ofițer specialist, în cadrul serviciului condus de către partea reclamată din data de 15.12.2006 până la data de 28.06.2013.

49. Din petiție și din punctul de vedere al părții reclamate a reieșit faptul că au existat discuții în contradictoriu între petentă și șeful său, fiind exprimate opinii contradictorii (diferende de ordin juridic) petenta nereclamând în niciun fel vreun mod

de exprimare nepotrivit, nemulțumirea sa fiind legată de faptul că au existat situații în care partea reclamată a avut o altă opinie în diferite situații.

50. Din raportul întocmit de către, în data de 14.03.2013 se arată faptul că a fost nevoit să părăsească ședința ca urmare a discuțiilor în contradictoriu între petentă, o colegă a acesteia și șeful de serviciu, discuții apreciate ca neconstructive, precizând că astfel de discuții au loc "aproape la fiecare ședință".

51. Din procesul verbal încheiat la data de 30.04.2013, proces verbal nesemnat de către petentă fiind menționat "refuz de luare la cunoștință", reiese faptul că singura referire la petentă s-a făcut cu privire la înregistrarea unei cereri pentru eliberarea unui pașaport pentru un minor de 14-18 ani fără a avea la dispoziție certificatul de naștere al acestuia. Cu aceeași ocazie reclamatul a atras atenția și altui angajat (ag. pr.) că a procedat la validarea cererii fără prezentarea certificatului.

52. Petenta mai reclamă faptul că partea reclamată nu a ținut cont de părerea sa din punct de vedere juridic. Colegiul director reține faptul că rolul consilierului juridic este acela de a clarifica aspecte juridice și de consilia, șeful ierarhic superior putând să țină seama de acestea sau să ceară o altă părere. Astfel obligația consilierului juridic, asemenea obligației avocatului, este aceea de a depune toată stăruința pentru atingerea unui anumit rezultat, fără a se obliga la însuși rezultatul preconizat. Practic, chiar petenta susține faptul că au existat divergențe de opinie între ea și partea reclamată, pe teme juridice, fără a proba sau a lăsa să se întrevadă că opinia șefului său ar fi fost diferită discutând pe aceleași teme cu un consilier juridic bărbat.

53. Referitor la susținerile petentei potrivit cărora partea reclamată ar fi trebuit să ceară un aviz din partea Direcției Generale Juridice a Ministerului Afacerilor Interne, respectiv presupusa înregistrare cu întârziere a rapoartelor petentei, acestea reprezintă chestiuni de ordin intern și de respectare a unor prevederi legale neputând *per se* a face obiectul unei discriminări.

54. Se mai rețin și susținerile părții reclamate care a arătat că a apreciat ca utile unele dintre lucrările și rapoartele petentei, unele dintre ele fiind mai puțin apreciate, acest lucru denotând faptul că sexul petentei nu are niciun fel de legătură cu relațiile de serviciu și cu opiniile exprimate.

55. Potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, una dintre condițiile pentru ca o faptă să fie discriminatorie este existența unui criteriu de discriminare precum și existența unei legături de cauzalitate între criteriul invocat și fapta sesizată.

56. Colegiul director constată că, în speță, nu sunt îndeplinite condițiile pentru ca o faptă să fie discriminatorie, neputând fi reținută o legătură de cauzalitate între criteriul invocat de către petentă (faptul că este femeie) și aspectele prezumtiv discriminatorii supuse analizării și dispunerii de către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, respectiv părerea contradictorii din punct de vedere juridic și a faptului că partea reclamată nu a achiesat la unele dintre rapoartele și lucrările întocmite de către petentă.

57. Aspectele sesizate de către petentă nu constituie faptă de discriminare potrivit art. 2, alin. 1 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, nefiind îndeplinite condițiile cerute de lege *lipsind raportul de cauzalitate între criteriul invocat și fapta sesizată*.

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu există raport de cauzalitate dintre criteriul invocat (sex) și fapta sesizată, respectiv faptul că partea reclamată nu a achiesat la unele dintre părerea petentei.
2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare**, republicată și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Data redactării: 07.11.2018

TS/RB

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.